

Dosarul nr. 2ra-1465/22
2-21111838-01-2ra-10102022

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul central – V. Craveț
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – S. Pcopociuc, D. Corolevschi, D. Stănilă

DECIZIE

28 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Inspectoratul de Poliție Drochia al
Inspectoratului General al Poliției,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Eleonora
Statnic împotriva Inspectoratului de Poliție Drochia al Inspectoratului General al
Poliției, intervenient accesoriu agentul constator Ion Cipovenco cu privire la
repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis
apelul declarat de Eleonora Statnic, s-a casat hotărârea din 15 noiembrie 2021 a
Judecătoriei Drochia, sediul central cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a
acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 26 iulie 2021 Eleonora Statnic a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Inspectoratului de Poliție Drochia al Inspectoratului General al Poliției,
intervenient accesoriu agentul constator Ion Cipovenco cu privire la repararea
prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 28 decembrie 2020 de către agentul
constator - ofițer superior SP-4 „Mîndîc” din cadrul Inspectoratului de Poliție
Drochia, Ion Cipovenco, a fost întocmit procesul-verbal seria MAI nr.05142656 cu
privire la contravenție în temeiul art.69 alin.(1) și art.761 alin.(1) Cod
contravențional, pentru faptul că la data de 14 decembrie 2020, ora 15:20, Eleonora
Statnic, aflându-se în incinta Primăriei com. Șuri, r. Drochia, a numit-o pe Nellea
Pricop cu cuvinte necenzurate, totodată neavând aplicată pe față masca de protecție,
încălcând hotărârea CNSP nr. 35 din 27 noiembrie 2020 p.27.

Prin decizia agentului constator din 28 decembrie 2020 Eleonora Statnic a fost sancționată pentru săvârșirea faptei contravenționale prevăzute de art.69 alin.(1) și art.761 alin.(1) Cod contravențional, cu amendă în mărime de 49 unități convenționale, echivalent cu 2450 lei.

La data de 15 ianuarie 2021 Eleonora Statnic a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator al Inspectoratului de Poliție Drochia, invocând nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție ca urmare a nerespectării de către agentul constator a prevederilor art.443 alin.(6) Cod contravențional, circumstanțe ale cauzei care au importanță pentru stabilirea faptelor și consecințele lor juridice.

Reclamanta a explicat că în procesul-verbal cu privire la contravenție este indicat că a fost întocmit în prezența Eleonorei Statnic și efectuată mențiunea „a refuzat să semneze”, totodată nefiind careva date despre martorul care să certifice refuzul. Prin urmare, nu a fost respectată procedura legală de întocmire a procesului verbal cu privire la contravenție, fapt ce face imposibilă verificarea veridicității aspectelor consemnate în acest act.

Prin hotărârea din 23 martie 2021, menținută prin decizia din 26 mai 2021 a Curții de Apel Bălți, s-a admis contestația Eleonorei Statnic asupra procesului-verbal cu privire la contravenție, instanța de judecată stabilind încălcarea prevederilor art.443 Cod contravențional de către agentul constator la întocmirea lui cu repunerea contestației în termenul legal de atac, declarând nul procesul-verbal cu privire la contravenție și încetarea procesului contravențional în privința Eleonorei Statnic.

Reclamanta Eleonora Statnic a indicat că a fost nevoită să conteste și să se apere prin intermediul instanțelor după cum este menționat mai sus, iar în acest scop a fost contractat pentru asistență juridică (consultație, studierea materialelor cauzei, întocmirea și înaintarea contestației, participarea în instanța de judecată și participarea în instanța de recurs) avocatul Grigore Postovanu, pentru care i s-au achitat serviciile conform bonului de plată DAA 29549281 și contractului de asistență juridică 03/21 din 14 ianuarie 2021 în sumă de 3700 lei.

Consideră că cerința de recuperare a cheltuielilor de asistență juridică este întemeiată, proporțională și absolut necesară nivelului de complexitate a cauzei, raportate și la prevederile art.383 alin.(3) Cod contravențional.

Totodată, consideră că i-a fost cauzat prejudiciu moral prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, durata examinării cauzelor contravenționale, precum și eforturile depuse pentru anularea procesului-verbal.

A solicitat încasarea din contul Inspectoratului de Poliție Drochia a prejudiciului material în sumă de 3700 lei, a prejudiciului moral în sumă de 20000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul central, s-a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Întru consolidarea soluției adoptate, prima instanță a conchis că Inspectoratul de Poliție Drochia și agentul constator Ion Cipovenco nu sunt subiecți ai raportului juridic litigios, deoarece nu dispun de împuternicirile necesare pentru a reprezenta statul.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 07 decembrie 2021, în termenul legal, Eleonora Statnic a contestat-o cu apel.

Prin decizia din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Eleonora Statnic, s-a casat hotărârea din 15 noiembrie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii. S-a încasat de la Inspectoratul de Poliție Drochia în beneficiul Eleonorei Statnic prejudiciul material în sumă de 3700 lei și prejudiciul moral în sumă de 3000 și cheltuielile de judecată în sumă de 2500 lei.

La 03 octombrie 2022 Inspectoratul de Poliție Drochia a declarat recurs împotriva deciziei din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că au fost interpretate eronat normele de drept material, în special prevederile art. 1398 alin. (1) din Codul civil, în redacția legii până la 01 martie 2022, întrucât nu a fost constatată vinovăția Inspectoratului de Poliție Drochia și nu în ultimul rând, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciul cauzat intimei.

Totodată, a invocat că Inspectoratul de Poliție Drochia, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu este subiect al raportului juridic litigios.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin extrasul de pe portalul poștei electronice a Curții de Apel Bălți se confirmă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurentului Inspectoratului de Poliție Drochia la data de 29 august 2022 (f.d. 164). Prin urmare, recursul declarat la 03 octombrie 2022 este în termen.

Prin referința din 01 noiembrie 2022 intimata Eleonora Statnic și-a exprimat dezacordul cu recursul declarat de către Inspectoratul de Poliție Drochia.

În conformitate cu art. 439, alin. (2) din Codul de procedură civilă după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului.

Prin încheierea din 21 decembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de către Inspectoratul de Poliție Drochia împotriva deciziei din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți și s-a numit spre examinare, în complet de cinci judecători.

Prin prisma art. 441 și 444 din Codul de procedură civilă recursul se examinează de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței se plasează pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate problemele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimații, care au recepționat copia recursului, au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse.

Cu titlu subsidiar, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda*, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, *Eriksson vs Suedia*, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72,

Pönkä vs Estonia, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34, decizia nr. 95 din 19 decembrie 2016 a Curții Constituționale, parag. 26 – 27).

În conformitate cu articolul 432, alin. (2), lit. c) din Codul de procedură civilă se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea. Alin. (4) din același articol prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Inspectoratul de Poliție Drochia întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii instanței de fond din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 445, alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Prin prisma prevederilor art. 118, alin. (3) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130, alin. (1-3) din Codul de procedură civilă statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțele de judecată și confirmată de părți.

Din acțiunea reclamantei rezultă că prin procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr.05142656 și decizia agentului constator al Inspectoratului de Poliție Drochia al Inspectoratului General al Poliției din 28 decembrie 2020, pentru săvârșirea faptei contravenționale prevăzute de art.69 alin.(1) și art.761 alin.(1) Cod contravențional Eleonorei Statnic i s-a aplicat sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 49 unități contravenționale, echivalent cu 2450 lei.

Fiind depusă contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție, instanța de judecată a admis-o, stabilind încălcarea prevederilor art.443 Cod contravențional de către agentul constator la întocmirea lui cu repunerea contestației în termenul legal de atac, declarând nul procesul-verbal cu privire la contravenție și încetarea procesului contravențional în privința Eleonorei Statnic.

Ca urmare, Eleonora Statnic a depus prezenta acțiune, prin care a solicitat în temeiul Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a

prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale Inspectoratului de Poliție Drochia al Inspectoratului General al Poliției.

Examinând cauza, instanța de fond a respins acțiunea, concluzionând că Inspectoratul de Poliție Drochia și agentul constator Ion Cipovenco nu sunt subiecți ai raportului juridic litigios.

Instanța de apel a constatat temeinicia acțiunii, menționând că în temeiul art. 384, alin. (2) lit. u), alin. (3¹) din Codul contravențional în coroborare cu art. 3, alin. (2), lit. a), art. 6 și art. 7, lit. a, c-g) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, Eleonora Statnic dispune de dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral și material, deoarece s-a constatat că în privința acesteia a fost intentată o cauză contravențională și aplicată sancțiunea contravențională sub formă de amendă, însă ulterior procesul contravențional a fost încetat, fiind declarat nul actul de constatare a contravenției.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel, la examinarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material, adoptând o hotărâre greșită în raport cu pârâul Inspectoratul de Poliție Drochia.

Astfel, problema de bază supusă controlului judecătoresc în faza de recurs constă în verificarea corectitudinii aplicării de către instanțele de judecată a prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și dacă ca urmare a constatării cauzării prejudiciului atrage răspunderea Inspectoratului de Poliție Drochia al Inspectoratului General al Poliției pentru cauzarea acestuia.

Pentru a elucida aspectele abordate în speță, instanța de recurs va raporta circumstanțele prezentate mai sus la normele de drept material ce reglementează raportul juridic dedus judecării.

Prin prisma art. 2 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 rezultă că prin acțiuni ilicite se subînțelege acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Articolul 3, alin. (1) al aceleași norme legale prevede că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Pentru alte situații, distincte de cele indicate în art. 3, Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 nu este aplicabilă. Acest fapt a fost concretizat în propoziția a doua din alin. (1), art. 13 al Legii sus menționate potrivit căreia prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Prin urmare, pentru prejudiciul material sau moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către agentul constatat, este responsabil organul care a constatat contravenția.

Totodată, urmează de reținut că potrivit alin. (2), lit. u), art. 384 din Codul contravențional persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Alin. (3¹) indică că dreptul prevăzut la alin. (2), lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

La caz, contravenția a fost constatată de către agentul constatat al Inspectoratului de Poliție Drochia al Inspectoratului General al Poliției. Acest drept i-a fost atribuit agentului constatat prin alin. (1), art. 400 din Codul contravențional, potrivit căruia contravențiile prevăzute la 69-71 se constată și se examinează de către poliție.

Eleonora Statnic a formulat pretențiile sale privind repararea prejudiciului material și moral față de Inspectoratul de Poliție Drochia al Inspectoratului General al Poliției.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs constată că acțiunea a fost îndreptată către pârâțul necorespunzător, ori în virtutea art. 12 din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012 Inspectoratul General al Poliției reprezintă unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Totodată, conform art. 15 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, poliția se organizează în subdiviziuni teritoriale – unități ale Poliției cu personalitate juridică, de competență teritorială corespunzător împărțirii administrativ-teritoriale a țării, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care sînt amplasate și își desfășoară activitatea în teritoriul

unității administrativ-teritoriale în baza regulamentelor de organizare și funcționare aprobate de șeful Inspectoratului General al Poliției.

Potrivit art. 15-17 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019, Inspectoratul are în subordinea sa: 1) subdiviziuni specializate; 2) subdiviziuni teritoriale.

Poliția se organizează în subdiviziuni teritoriale – entități ale Poliției, de competență teritorială – corespunzător împărțirii administrativ-teritoriale, cu sau fără personalitate juridică, aflate în subordinea Inspectoratului, care sînt amplasate și își desfășoară activitatea pe teritoriul unității administrativ-teritoriale.

Totodată, Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției stipulează că între subdiviziunile Inspectoratului General se stabilesc relații de subordonare și de cooperare. Relațiile de subordonare reflectă transmiterea sarcinilor și raportarea modului de realizare a acestora pe poziție ierarhică. Relațiile de cooperare se stabilesc în raport cu funcțiile stabilite de prezentul Regulament și de regulamentele de activitate ale subdiviziunilor subordonate Inspectoratului.

În subordinea Inspectoratului General al Poliției se află inclusiv și Inspectoratul de Poliție Drochia care își desfășoară activitatea pe teritoriul unității administrativ-teritoriale Drochia.

Deci, Inspectoratul de Poliție Drochia, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi desinestătător subiect în raportul obligațional de răspundere delictuală civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

În circumstanțele relatate, Colegiul lărgit menționează că cererea de chemare în judecată înaintată de către Eleonora Statnic împotriva Inspectoratului de Poliție Drochia al Inspectoratului General al Poliției just a fost respinsă de către instanța de fond, deoarece sarcina compensării prejudiciului material și moral suferit revine subiectului responsabil, adică Inspectoratului General al Poliției, ca entitate juridică și distinctă ce dispune de buget propriu.

În speță, Inspectoratul de Poliție Drochia nu poate avea calitate procesuală de pârât, dat fiind faptul că prin efectul legii, nu poate fi subiect desinestătător în raportul obligațional de răspundere civilă.

Instanța de recurs remarcă că în conformitate cu prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă disponibilitatea în drepturi îi aparține reclamantei și anume Eleonorei Statnic de a înainta acțiune față de pârâții corespunzători. Astfel, alegerea pârâtului aparține reclamantei, iar instanțele de judecată sunt obligate să se expună pe acțiunea depusă în limitele cerințelor formulate față de pârâții atrași.

Astfel, Colegiul lărgit constată că instanța de apel la adoptarea deciziei a interpretat eronat prevederile Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, Legii nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, art. 384 din Codul contravențional, ca fiind aplicabile față de pârâtul Inspectoratul de Poliție Drochia.

În acest context, instanța de recurs reține ca greșită și contrară prevederilor normelor de drept material enunțate, concluzia instanței de apel de casare a hotărârii primei instanțe și emitere a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță, însă normele de drept material au fost aplicate eronat de către instanța de apel și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de admite recursul declarat de către Inspectoratul de Poliție Drochia, de a casa integral decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445, alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, comercial și de contencios lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Inspectoratul de Poliție Drochia al Inspectoratului General al Poliției.

Se casează decizia din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți și se menține hotărârea din 15 noiembrie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Eleonora Statnic împotriva Inspectoratului de Poliție Drochia al Inspectoratului General al Poliției, intervenient accesoriu agentul constator Ion Cipovenco cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic